

V R A Z O V A
LUBICA

?

VRAZOZNALAC

 PUKKO
OTVORENO
UČILISTE
SAMOBOR

 GALERIJA
PRIGA

IZVORI

Milan Lang „Samobor - narodni život i običaji“, reprint izdanje originala iz 1915.: Knjižarnica Jugoslavenske akademije (Dioničke tiskare) (Đuro Trpinac), Gradska knjižnica Samobor, 2009.

„Zbornik o Stanku Vrazu, hrvatskom pjesniku i književnom kritičaru: zbornik radova sa Znanstvenoga skupa povodom 200. godišnjice rođenja Stanka Vraza (1810. - 2010.)“, Gradska knjižnica Samobor, Samobor 2011.

Stanko Vraz „Đulabije“, tiskano povodom 200. obljetnice rođenja Stanka Vraza; izbor prikaza Mira Čebušnik, Gradska knjižnica Samobor, 2010.

„Odjeci Đulabija: antologija hrvatske ljubavne poezije“, Pučko otvoreno učilište Samobor, 2009.

„Samobor: u povodu 762. obljetnice grada Samobora“, reprint izdanje originala iz 1943., Gradsko poglavarstvo grada Samobora, Gradska knjižnica Samobor, Izdavačka kuća Meridijani, 2004.

„Vodič arhitekture Samobora i okruženja“, Društvo inženjera i tehničara, 2003.

Samoborski list – Vrazov broj, Samobor 3. 7. 1910., Gradska knjižnica Samobor – Digitalna knjižnica

Samoborski list, Ivanka Brekalo „Trgovačka obitelj Kantilly“, 23. 12. 1994., Gradska knjižnica Samobor – Digitalna knjižnica

<https://www.samobor.hr/muzej>
<https://www.facebook.com/josip.prudeus>

Izvori fotografija

Samoborski muzej

Zbirka Marijana Majdaka

Obiteljska Zbirka Čebušnik

Hrvatski povijesni muzej

Muzej grada Zagreba

Muzej Slavonije, Osijek

Arhiva POU Samobor

Franjo Kodrić Stanko Vraz, 1985. (Samoborski muzej)

Stanko Vraz bio je:

a)

pjesnik

b)

skladatelj

c)

političar

Autor nepoznat *Stanko Vraz*

I. pol. 19. stoljeća (Samoborski muzej)

pjesnik

„Vraz je Samoborac, jer naša su ona mjesta koja najviše volimo pošto smo tu najviše ljubili, za najviše oblike života se rodili...” A. G. Matoš

Stanko Vraz bio je pjesnik rođen u Sloveniji 1810. godine kao Jakob Frass. Kada je imao 26 godina, promijenio je svoje ime i prezime u Stanko Vraz. Volio je učiti jezike i prevoditi, a najviše je pisao na hrvatskom jeziku. Preselio se u Zagreb i postao prvi profesionalni književnik u Hrvatskoj.

Kako je Stanko Vraz dolazio u Samobor?

a)

biciklom

b)

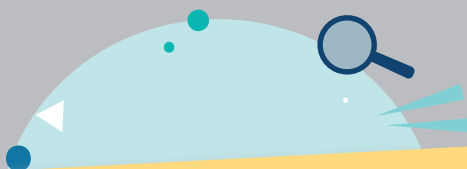
putnom
kočijom
(diližansom)

c)

saonicama

*Bogatstvo ni zlato, srebro, blago;
Bogatstvo je imet što nam drago.*

*U Samoboru, 31. kolovoza 1936.,
Stanko Vraz
Iz spomenara Julijane Cantilly*

putnom kočijom (diližansom)

U 19. stoljeću Samobor je postao važnim gradom za trgovce i obrtnike. Putne kočije povezivale su Samobor s drugim gradovima, a povijesni izvori govore da je vožnja od Ljubljane do Samobora trajala čak 22 sata.

Prema priči Stanko Vraz stigao je jednoga dana u Samobor putničkom kočijom na Glavni trg. Na prozoru obližnje kuće ugledao je Julijanu Cantilly, koja mu je zarobila srce i postala njegova jedina Ljubica.

Samobor - Glavni trg, Naklada Eugen Košak, 1912. / Vila Allnoch /

Tijekom svojih dolazaka u Samobor Stanko Vraz najčešće je boravio u:

a)

prvom samoborskom
hotelu „K gradu Trstu“
– Trg kralja Tomislava 3
(Glavni trg / Trg
Leopolda Salvadora)

b)

vili Allnoch

c)

kuriji
Ferde Livadića

Livadićev dvorac, početak 20. st. (sve Zbirka Marijan Majdak)

Kurija Ferde Livadića danas 2024.
(Samoborski muzej)

kuriji Ferde Livadića

Kurija Ferde Livadića poznata je među Samoborcima kao Livadićev dvorac, a danas se u njoj nalazi Samoborski muzej. Stara je više od 250 godina, a tu su navraćali mnogi važni intelektualci i uglednici, pa tako i Stanko Vraz.

Surke iliraca, 19. st. (Hrvatski povijesni muzej) / Putna torba Ljudevita Gaja, 19. st. (Muzej grada Zagreba)

**Stanko Vraz je bio
aktivan kao pripadnik:**

a)

iliraca

b)

cehova

c)

bratovštine

Ferdo Ivanščak *Portret Ferde Livadića*,
1915. - 1920. (Samoborski muzej)

iliraca

Ilirci su pripadnici pokreta u Hrvatskoj koji su težili kulturnom i političkom jedinstvu svih Južnih Slavena.

Samobor se u to vrijeme pretvara u urbanu sredinu i postaje njihovo omiljeno okupljalište, pa se često ističe kao „gnijezdo iliraca“. Kurija Ferde Livadića bila je središnje mjesto druženja Stanka Vraza, Ljudevita Gaja, Janka Draškovića, Dragutina Rakovca i drugih.

Gdje se nalazio prozor kuće Julijane Cantilly na kojem ju je Vraz ugledao?

a)

na Trgu kralja
Tomislava
(Glavni trg / Trg
Leopolda Salvadora)

b)

u Obrtničkoj ulici
(po izvorima najstarija
ulica u Samoboru)

c)

na Trgu Matice
hrvatske
(Svinjski plac /
Novi trg)

Mihael Stroy *Portret Julijane Cantilly Engler*,
1832. - 34. (Samoborski muzej)

na Trgu kralja Tomislava 13 (Glavni trg / Trg Leopolda Salvatora)

Julijana Cantilly rođena je u Samoboru 1812. godine u obiteljskoj kući na glavnom samoborskom trgu.

Otac Antun Cantilly bio je trgovac i uvaženi građanin Samobora, a majka Ivana bila je sestra Ljudevita Gaja. Julijana je pomagala ocu u obiteljskoj trgovini prije udaje za slovenskog trgovca Edvarda Englera. Nakon udaje preselila se u Ljubljanu gdje je rodila kćer Helenu i sina Slavoljuba. Prilikom jednog posjeta roditeljima saznaje da boluje od raka dojke. Nažalost, Julijana umire u dobi od samo 29 godina u rodnom Samoboru, gdje je i sahranjena.

*Lice, oči, usta,
tri rieči malene,
al' se od njih rodiše
pjesni nebrojene*

Stanko Vraz

Gdje se u Samoboru nalaze Vrazovi stihovi?

a)

na Gradskom
groblju
Samobor

b)

na Gradskom
groblju
Otruševac

c)

pokraj Župne
crkve svete
Anastazije

Ferdo Ivanščak *Portret Juliane Cantilly Engler*,
Ivanščak, 1910.

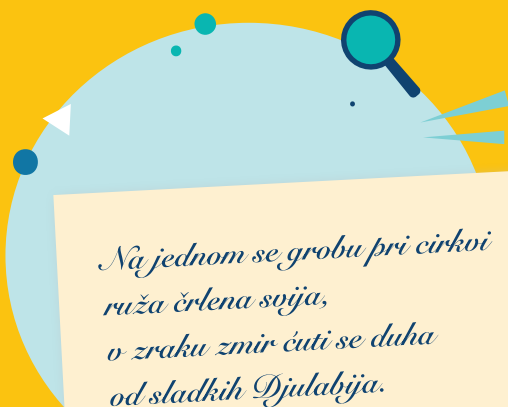

pokraj Župne crkve Svete Anastazije

Povodom Julijanine smrti njezin je otac napisao dva pisma Vrazu moleći ga da sastavi natpis za nadgrobni spomenik. Vraz se molbi nije odazvao, pa su tek prigodom obilježavanja stote obljetnice Vrazova rođenja (1910.) na Julijaninom grobu postavljeni danas poznati stihovi iz „Đulabija“.

Iznad njih nalazi se i njezin portret čiji je autor prvi samoborski akademski kipar Ferdo Ivanščak.

*Ná jednom se grobu pri cirkvi
ruža črlena svija,
o zraku zmir čuti se duha
od sladkih Djulabija.*

Bogumil Toni

Što su đulabije?

a)

kruške

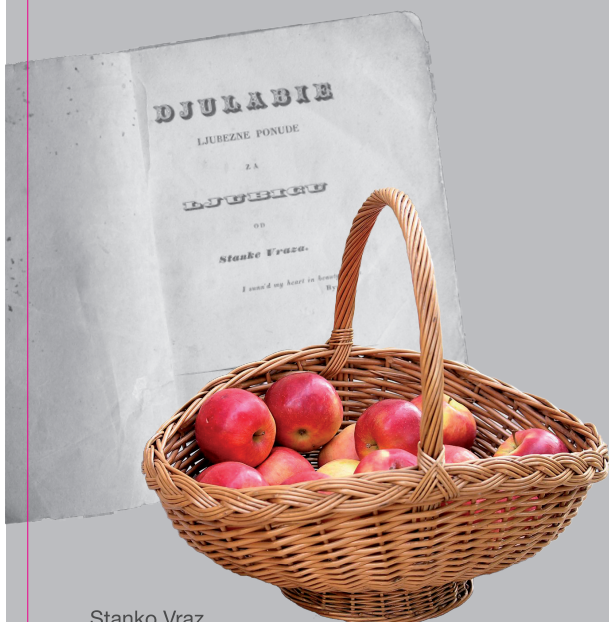
b)

dunje

c)

jabuke

Stanko Vraz
„Đulabije“ 1840.
(Zbirka Čebušnik)

jabuke

Vraz nam na samom početku zbirke pjesama „**Đulabije – ljubezne ponude za Ljubicu od Stanka Vraza**“ pojašnjava odakle naziv zbirke. Korijen riječi je turskog porijekla i znači „ruže“, a također i „mirisne jabuke koje su kao ruže crvene“.

Književni časopis Danica ilirska od 1837. godine počinje objavljivati ljubavnu poeziju i to upravo stihove Stanka Vraza koji su 1840. godine tiskani kao zbirka pjesama.

Gdje se u Samoboru nalazi najveća zbirka predmeta Julijane Cantilly?

a)

u
Samoborskom
muzeju

b)

u Galeriji Prica

c)

u Zavičajnoj
zbirci Gradske
knjižnice Samobor

Mihael Stroy *Portret Eduarda Englera*; 1840.
Rant, P. *Portret Helene i Slavoljuba Engler*, 1845.
(Samoborski muzej)

u Samoborskom muzeju

Samoborski muzej osnovan je 1949. godine zahvaljujući entuzijazmu Ivice Sundenika, ljubitelja povijesti i sakupljača starih predmeta iz prošlosti Samobora te dr. Stjepana Oreškovića, pravnika i ljubitelja književnosti.

U Samoborskom muzeju posjetitelji mogu razgledati brojne predmete vezane uz Julijanu Cantilly i vrijeme u kojem je živjela.

Tko su bili osnivači Festivala ljubavne poezije - Vrazova Ljubica u Samoboru?

a)

Tomek, Ivek,
Francek i Mirko

b)

Ivek, Mirek, Joža,
Nedeljko i Mirko

c)

Dragec, Alojz,
Nedeljko i Stanko

Zbirka pjesama hrvatske ljubavne poezije,
1990. – 2024. (Pučko otvoreno učilište Samobor)

Ivek, Mirek, Joža, Nedeljko i Mirko

Prema zapisu jednog od osnivača, idejni začetnici ovog festivala su Josip (Joža) Prudeus, Ivica Sudnik, Miroslav Milonjić, Nedjeljko Fabrio i Mirko Todorčić. Oni su 1989. godine za jedne hladne zime, prolazivši pokraj zapuštenog groba Julijane Cantilly, shvatili da u Samoboru postoji jedna velika istinita, ali predugo zaboravljena ljubavna priča.

Ubrzo su došli na ideju pokretanja večeri hrvatske ljubavne poezije, koja okuplja najeminentnije suvremene pjesnike i danas je srž Festivala, koji se, kroz godine, razvio u višednevni festival bogat događanjima.

Što pjesnici svake godine poklanjaju Ljubici?

a)

ruže

b)

pjesme

c)

kušlec
(poljubac)

„Gost(i)ona kod Vraza“

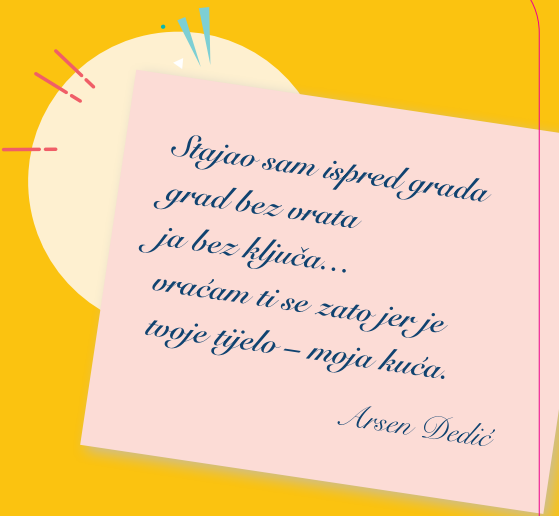

pjesme

Uz glavnu večer POU Samobor u suradnji s članovima Ogranka Matice hrvatske u Samoboru već godinama u sklopu Festivala ljubavne poezije organizira susret **„Gost(i)ona kod Vraza“** na kojem sudjeluju samoborski pjesnici i njihovi gosti.

Posljednjih nekoliko godina posebna pjesnička večer **„Rože za Ljubicu“** posvećena je značajnim mladim imenima suvremene hrvatske pjesničke scene koje okuplja Goran Čolakhodžić.

*Stajao sam ispred grada
grad bez orata
ja bez ključa...
vraćam ti se zato jer je
tvoje tijelo – moja kuća.*

Arsen Dedić

**Samobor ima
jedinstveno mjesto u
Hrvatskoj na kojem
se nalaze kamene
ploče s uklesanim:**

a)

dječjim
stihovima

b)

ljubavnim
stihovima

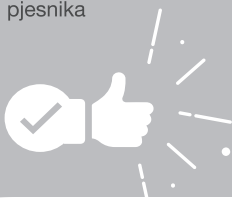
c)

duhovnim
stihovima

Prolaz hrvatskih pjesnika

Ljubavnim stihovima

Prolaz hrvatskih pjesnika nalazi se pokraj Župne crkve svete Anastazije kod groba Julijane Cantilly (Vrazove Ljubice). Jedinstveno je to mjesto u Hrvatskoj koje slavi poetsku riječ i odzvanja ljubavnim stihovima hrvatskih pjesnika uklesanima u kamene ploče. Riječ je o stihovima pjesnika, sudionika Festivala, koji svake godine obogaćuje Prolaz novom pjesmom.

Prolaz hrvatskih pjesnika danas broji više od trideset kamenih ploča.

*Če ni jen vers zdesna, leva –
traga v srcu ne ostavi,
nekaj z teбом ni ou redu.
Bi te prosil: se popravi!*

Josip Prudeus

Na koji dan se obilježava Svjetski dan poezije?

a)

prvog dana
proljeća

b)

zadnjeg dana
ljeta

c)

u lipnju

„Poezija u Prolazu“

a)

prvog dana proljeća

UNESCO je 21. ožujka 1999. godine proglasio Svjetskim danom poezije radi promicanja čitanja, pisanja, objavljivanja i poučavanja poezije širom svijeta.

Na prvi dan proljeća i na Svjetski dan poezije rođen je poznati samoborski pjesnik Josip (Joža) Prudeus, jedan od osnivača Vrazove Ljubice, član Ogranka Matice hrvatske u Samoboru, učitelj i književnik za svoga života utkan u mnoge pore rodnog Samobora.

POU Samobor u suradnji s Ogrankom Matice hrvatske u Samoboru od 2021. godine povodom Svjetskog dana poezije i njegovog rođendana organizira pjesnički program **„Poezija u Prolazu“**.

Prava ljubav nikad ne umire!

Ovu izreku dokazuje jedna prekrasna, a k tome i istinita priča koja se desila ovdje u Samoboru. Priča je to stara punih dvjesto godina, a govori o jednoj crnki vanredne krasote i rijetkih dražesti, kćeri lokalnog trgovca Julijani Cantilly i mladom pjesniku Stanku Vrazu koji se prilikom jednog dolaska u Samobor u nju beskrajno zaljubio. Kakva je njihova međusobna ljubav bila i što su si tada šaputali na uho, nikad nećemo saznati, ali znamo da je život dvoje mladih razdvojio i odveo na različite strane.

Što će drugo učiniti jedan beskrajno zaljubljeni pjesnik koji liječi svoju bol zbog nesretne ljubavi, nego svoje osjećaje prenijeti na papir. Zahvaljujući njemu danas imamo zbirku pjesama „Đulabije – ljubezne ponude za Ljubicu od Stanka Vraza“ kao trajni zalog jedne velike, no nesretne ljubavi u kojoj pjesnik svoju muzu Julijanu od milja zove Ljubica.

S vremenom je priča pala u zaborav i još dugo bi spavala u jednom zapuštenom grobu pokraj župne crkve ili na policama knjižnica da nije bilo uvijek nemirnog duha samoborskih kulturnjaka koji su došli na ideju pokretanja večeri hrvatske ljubavne poezije njima u spomen. Njihova ideja zaista je bila vizionarska jer se od 1990. godine do danas u Samoboru, jednom godišnje, nadahnuti nesretnom ljubavnom pričom, okupljaju najbolji hrvatski pjesnici.

S vremenom je Večer ljubavne poezije prerasla u višednevni festival bogat brojnim događanjima.

Danas Festival ljubavne poezije Vrazova Ljubica organizira Pučko otvoreno učilište Samobor, uz suradnju s Društvom hrvatskih književnika, Ogrankom Matice hrvatske u Samoboru i mnogim drugima. Samobor se tada pretvara u grad pjesnika.

U proteklim godinama na Festivalu je sudjelovalo više od 200 renomiranih pjesnika, a među njima i velika imena hrvatske književnosti kao što su Arsen Dedić, Luko Paljetak, Vesna Parun, Dragutin Tadijanović i mnogi drugi.

Vrijedan spomen na održavanje Festivala je i „Zbirka pjesama hrvatske ljubavne poezije“ s pjesmama svih sudionika, a koja izlazi od 1990. godine i danas ukupno broji preko 1800 ljubavnih pjesama.

Edukativnom knjižicom „Vrazoznalac“ želimo približiti djeci i mladima najljepšu samoborsku ljubavnu priču, vrijeme u kojem je ona nastala i sve što je iz nje proizišlo.

I ne samo da prava ljubav nikad ne umire, nego se razvija, raste i dijeli, čemu svakako svjedoči Festival ljubavne poezije Vrazova Ljubica.

Nakladnik:

POU Samobor

Za nakladnika:

Jelena Vojvoda

Autorice i urednice koncepta:

Nikolina Šimunović i Valentina Čebušnik Dorotić

Lektura:

Irena Šepl

Dizajn:

Ana Sladetić Šabić, Miran Šabić

Fotograf:

Šime Modrić, Ivan Tibor Grujić

Tisak: Printis

Naklada: 300

